

Вступ

- 1. Значення коней для народного господарства. Історія і перспективи розвитку конярства в світі, на Україні.**
- 2. Походження і формування коней, їх дикі родичі.**
- 3. Біологічні особливості коней. Економічна ефективність галузі.**

1. Значення коней для народного господарства. Історія і перспективи розвитку конярства в світі, на Україні

Конярство являється додатковим джерелом виробництва м'яса і молока. Коней використовують внутрішньогосподарських роботах : по обслуговуванню тваринницьких ферм; для обробітку ґрунту, перевезення вантажів. На конях можна працювати круглий рік, в будь-яку погоду, по будь-якому рельєфу місцевості.

Коней використовують і в ролі донорів в біологічній промисловості для виготовлення лікарських і профілактичних сироваток, лікувального шлункового соку, а також для виробництва шкіряно-хутрової сировини.

Важливу роль коні виконують в розвитку фізичної культури і зміцненні здоров'я людей, а також в спорті і охороні правопорядку (кінна поліція).

Відомо, що запорозьке козацтва (1552-1775 рр.) мало цінного верхового коня, невибагливого до кормів, здатного довго зберігати набуту на добрих кормах вгодованість, витривалого, хуткого в поході і зтяжних перегонах під час переслідування ворога і втеч.

Після приєднання до Москви (1654р.) Україна стала головним постачальником коней для російської кінноти. Тоді українських коней звали черкаськими і досить високо цінували їх за добре вираженні господарські ознаки. Численні війни, які вела Росія того часу, призвели до занепаду конярства. Потрібно було поліпшувати стан справ у галузі, збільшувати поголів'я коней для війська, особливо для кінноти. Купівля тварин за кордоном обходилася дуже дорого. Щоб надолужити дефіцит поголів'я , було відновлено діяльність військових кінних заводів (дев'ять у Херсонській і один у Катеринославській губерніях).

. До 1940 року засновано не тільки кінні заводи, але й племінні ферми колективних і державних господарств.

У період Великої Вітчизняної війни коні були незамінними в умовах бездоріжжя, під час снігових заметів, у весняну та осінню непогоду, а також у бойових діях в лісистій, багnistій та гірській місцевостях.

2. Походження і формування коней, їх дикі родичі

Еволюція коней відбувається у напрямі збільшення росту, зміцнення зубної системи, появи однопалих кінцівок з міцними копитами і інші ознаки, які наближали їх до сучасних коней. Вона тривала протягом 70млн.років. За

вченням Дарвіна, основними рушійними силами еволюції є мінливість, спадковість і природний відбір. Внаслідок дії мінливості і спадковості виникли нові групи тварин, які відрізняються від своїх предків. У процесі еволюції відбулися значні мутаційні зміни фенотипу коней. Природний відбір сприяв накопиченню корисних для виду мутацій і зумовлював загибель тих особин – носіїв негативних змін, які знижували життєздатність популяцій. Дослідження встановили, що в доісторичні часи предки сучасних коней вперше з'явилися у Північній Америці близько 70млн.років тому, були невеликі на зріст, смугасті, з п'ятипалими кінцівками.

Безпосереднім предком свійських коней є еогіпус, викопні рештки якого знайдено у Північній Америці. Ці тварини нагадували невелику собаку чи лиса. На передніх кінцівках у них було по чотири, а на задніх – по три пальці, які виконували опорну функцію.

Дикі коні часів неоліту займали великий ареал, жили переважно у степах, були невеликими на зріст, схожими між собою і різнилися лише екологічними особливостями. Саме ці коні стали матеріалом для одомашнення.

Сучасних свійських коней та їх диких родичів об'єднують в один рід Еквус, який поділяється на чотири підроди – віслюки, напіввіслюки, зебри, коні. Кожний з цих **підрозділів** об'єднує по кілька видів. Усі види в межах підроду при схрещуванні між собою дають нормально розвинене плідне потомство. Проте при схрещуванні представників різних підродів потомство народжується безплідним.

При схрещуванні коней з віслюками народжуються мути (якщо мати кобила) або лошаки (якщо мати віслючка).

Відомо, що одомашненню тварин передують їх приручення, яке пов'язане з утриманням у неволі одиночних індивідів, тоді як одомашнення – із значною чисельністю поголів'я і неперервністю процесу.

Доведено, що коні були одомашнені за 3-4тис.років до н.е., тобто значно пізніше ніж інші види с/г тварин (велика рогата худоба, свині, вівці, кози, собаки).

У давнину, замість грошей використовували предмети споживання, функцію їх виконувала і худоба. Так було у давніх греків і римлян. Засобами оплати були і коні. У гірських алтайців за коней викупляли полонених,; ними платили за наречених.

Усі **еквіди**, крім віслюків, пристосовані до швидкого бігу, тому мають добре розвинені органи кровообігу, дихання, терморегуляції, здатні пітніти всією поверхнею шкіри, дихають тільки носом.

3. Біологічні особливості коней

Із біологічних особливостей розмноження кобил важливо звернути увагу на тип осіменіння, тривалість і циклічність статевої охоти, період овуляції. Знання біологічних особливостей кобил, підводить наукову базу під техніку розведення коней і підвищує її ефективність. У кобил спостерігається значно більша тривалість охоти, чим в інших с/г тварин. По даних Дж.**Хемонда**, вона

триває 144 години, тоді як у свиней – 48 годин, у корів 17-20 годин, у овець 2 години. Цим обумовлене не співпадання з часом осіменіння кобил з їх овуляцією, що часто приводить до перегулів.

В яєчниках кобил в більшості випадків повністю дозріває лише один фолікул. Розвиток інших фолікулів як у холостих, так і в жеребих кобил спостерігається часто, однак не доходить до овуляції.

У табунних коней під впливом екологічних і кормових умов виробляється ряд біологічних особливостей, зокрема: міцна конституція, відмінне здоров'я, висока плодючість, сезонність розмноження, більша витривалість і хороше пристосування до сурових кліматичних і кормових умов. Ці якості тварин тісно пов'язані з їх екстер'єром та інтер'єром. Табунні коні характеризуються щільною і товстою шкірою, що запобігає їх перегріву в літню жару, а під час сильних морозів взимку – від переохолодження. На зиму у них інтенсивно відростає волосяний покрив з пухом. У літній час покривний волос у них в 2-3 рази коротший, як зимою, що має значення до пристосування високих температур. Табунні коні місцевих порід пристосовані до зимового пасовища, по глибокому снігу, вони добре поїдають багато специфічних рослин.

Висока витривалість і пристосування коней місцевих порід до сурових умов табунного утримання пов'язана з їх високими інтер'єрними показниками.

Питання для самоконтролю.

1. Значення конярства на Україні та світі.
2. Перспектива розвитку коней на Україні.
3. Назвіть диких родичів коней.
4. Назвіть біологічні та господарські особливості коней.